

Jungshoved

Nr. 1 2023 - 19. årgang

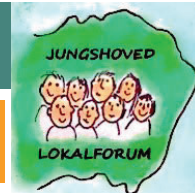

Indhold	Redaktionen
Løst og fast..... 4 Støtten til bladet 7 Derfor blev det Jungshoved 8 Status over bladets økonomi 11 Jungshoved før og nu 12 Et sted på Jungshoved, Roneklint 14 Hemslöjd for viderekomne 20 Minder fra barndommen 24 Åge af Jungshoved 25 Affaldsindsamling 27 Turudvalget..... 28 Sommer i Folkeparken..... 29 Frivillige til folkeparken..... 30 Temasider: Lokale Energifælleskaber f.f 29 Lokalrådes generalforsamling 41 Nyt fra skolen 42 Det bare Grønland..... 46 Pensionistforeningen. 51 Brakvandsgedder 52 Vegetarisk madhold 58 Kirke og menighedsråd 59 Kirken, praktiske oplysninger 69 Kirke, kontaktoplysninger 70 Gudstjenester 71 Kalender..... 72	Knud Jacobsen, ansvarshavende Tlf.: 22 21 55 25 E-mail: knudjacobsen@gmail.com Hanne Rasmussen Tlf.: 25 11 40 87 E-mail: duevangen@gmail.com Kirsten Thomsen Tlf.: 41 41 43 75 E-mail: kirstenthomsen1@outlook.dk Sisse Siggaard Jensen Tlf: 20 92 60 94 E-mail: sisse.siggaard@gmail.com Mogens Jacobsen Tegninger: Lise Jacobsen Opsætning: Henrik Hansen Forside: Henrik Hansen ”Blå anemoner, St Hestehave Sko- ven” Deadline for indlæg til næste nummer: 1. maj Konto: 6140 0004064737
	Frivillige bidrag til bladet modtages med tak på konto: 6140 0004064737

Synspunkter i bladet står for forfatterens egen regning og deles ikke nødvendigvis af redaktionen. Redaktionen forbeholder sig ret til at bearbejde og forkorte læserindlæg. Læserindlæg skal afleveres inden deadline og kan være skrevet i hånden, på skrivemaskine eller på pc. Billeder til indlæg skal være forsynet med tilladelse fra ophavsrettens indehaver.

Bladet udkommer i 680 eksemplarer og omdeles den 15. i marts, juni, september og december måned. Bladet uddeles gratis til alle fastboende på Jungshoved inkl. i Lundegård og i Skovhuse. Bor du uden for Jungshoved, og vil du gerne have bladet tilsendt, koster det 325kr./ år for de fire numre.

Bladet udgives af Jungshoved Menighedsråd, Jungshoved Lokalråd og Styregruppen for Jungshoved Skole. © Bladet Jungshoved.

Lokale energifællesskaber kan vise vej til bedre klima og lavere energiregninger i landområderne

-Jungshoved Lokalforum har det sidste halve år arbejdet med at undersøge, om en ny lovgivning om såkaldte energifællesskaber kunne være aktuel at udnytte for os her på Jungshoved.

-Kort fortalt giver loven mulighed for, at naboer i fællesskab kan eje anlæg til produktion af vedvarende energi og/eller fælles varmeanlæg, hvilket betyder, at vi dermed kan købe varme og el til cost-pris. Fælles-eje er absolut ikke fremmed for os her på halvøen, hvor vi før er gået sammen om at etablere forbrugerejede vandværker, forsamlings- og frysehuse.

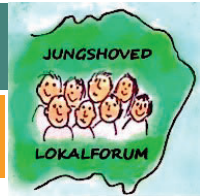
-Vordingborg Kommune bakker op om arbejdet - og på de kommende sider kan du læse meget mere om emnet og om, hvad vi konkret har gjort. Vi starter med et kort referat af det borgermøde i november, som for alvor gav Lokalforum og kommunen blod på tanden - og siden kan du læse om, hvad der er sket frem til deadline for bladet den 1. februar.

-Vi har også besluttet at bruge god tid til at diskutere energifællesskaberne, når vi alligevel mødes til Jungshoved Lokalforums ordinære generalforsamling den 23. marts kl. 19 (se indkaldelse andetsteds i bladet). Her vil vi efter generalforsamlingen give en status på arbejdet, ligesom der vil være mulighed for at diskutere konkrete ideer og den videre vej.

-Vi satser stærkt på, at der kommer til at ske noget omkring energifællesskaber, så kom glad eller skriv til os på jungshoved.lokalforum@gmail.com. Vi har stærkt brug for flere ildsjæle for at få energi-fællesskaberne til at blomstre!

God fornøjelse med læsningen!

PS. Tema-siderne er finansieret af en speciel pulje fra Energistyrelsen, som vi har fået del i.

Lokale energifællesskaber på Jungshoved

I et lokalt energifællesskabslutter naboer sig sammen og etablerer grøn elproduktion, typisk vindmøller og solceller, og eventuelt en lokal, fælles varmeforsyning, baseret på varmepumper - til gavn for klimaet og for medlemmernes pengepung. Energianlæg og bygninger i fællesskabet skal ligge relativt tæt på hinanden, typisk indenfor 2-3 kilometer.

Fast, lav elpris

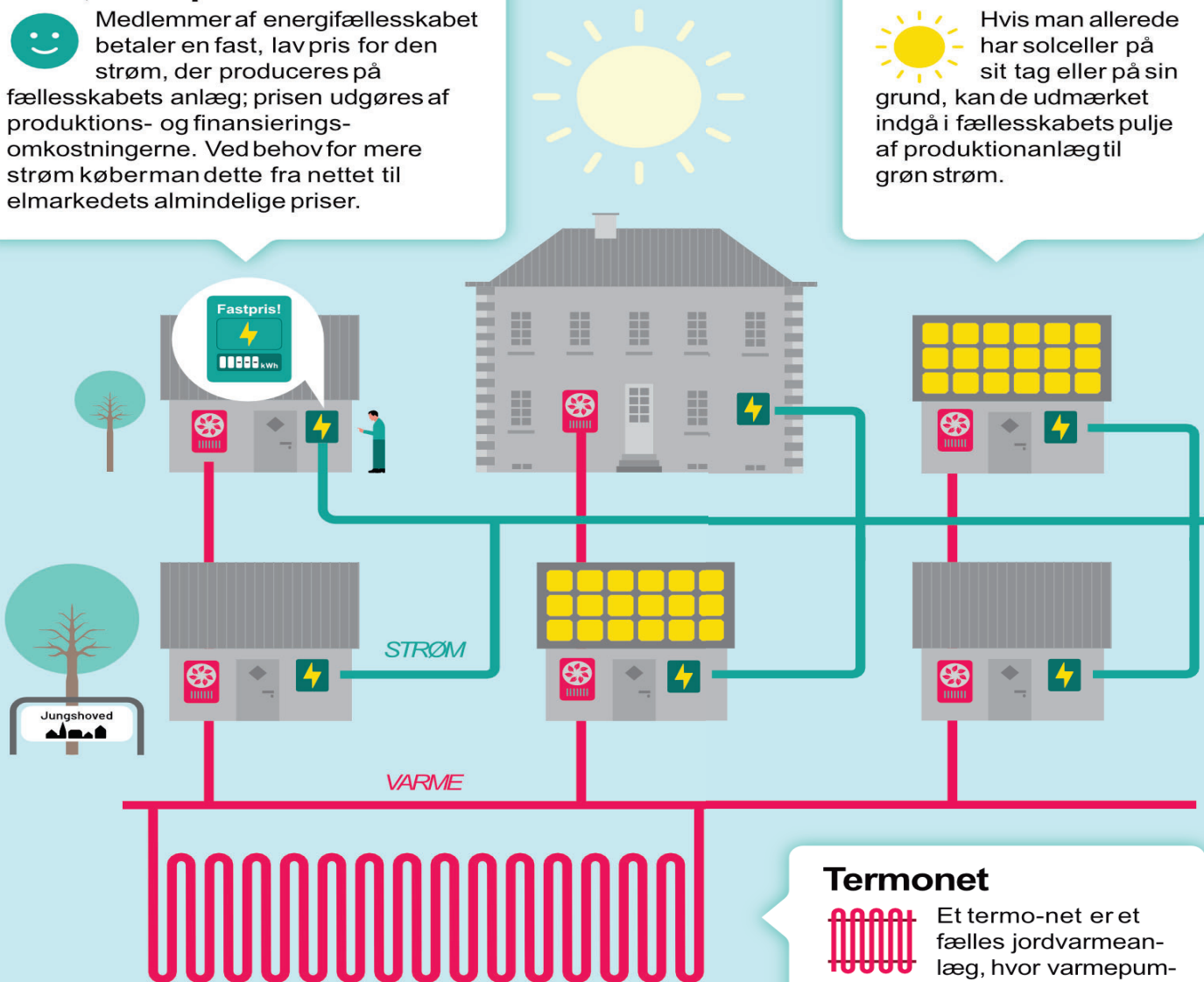

Medlemmer af energifællesskabet betaler en fast, lav pris for den strøm, der produceres på fællesskabets anlæg; prisen udgøres af produktions- og finansieringsomkostningerne. Ved behov for mere strøm køber man dette fra nettet til elmarkedets almindelige priser.

Private solceller

Hvis man allerede har solceller på sit tag eller på sin grund, kan de udmærket indgå i fællesskabets pulje af produktion anlæg til grøn strøm.

Termonet

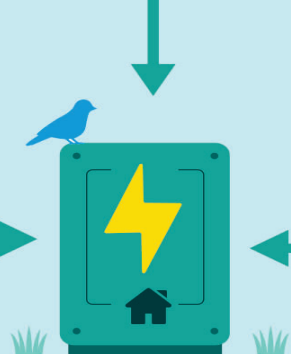
Et termo-net er et fælles jordvarmeanlæg, hvor varmepumper i hvert enkelt hus - eller én varmepumpe, der forsyner flere huse - trækker varme ud af et stort net af uisolerede slanger i frostfri dybde. Elforbrug til varme skal man ikke betale el-afgift af.

TEMA - Lokale energifællesskaber

Vindmøller

Elnettet

Solceller

Fælles-ejede VE-anlæg

Fællesskabet etablerer og ejer (mindre) vindmøller og solceller, der kan etableres på store tage eller på marker. Strømmen transporteres i det eksisterende elnet til en nedsat tarif - og forsyner måske også en fællesejet ladestation til elbiler.

Finansiering

Energi- og varmforsyningsanlæg skal finansieres via fælles lånoptagning i banker og realkreditinstitutter - og forhåbentligvis også gennem støtte fra fonde og puljer. Målet er, at lånene afdrages over energiregningen, og at medlemmerne i energifællesskabet dermed får en lavere energiregning.

Foto: Ove Toftbjerg

Velbesøgt borgermøde gav god appetit på energifællesskaber

Det er ikke for meget at sige, at de cirka 40 deltagere i Lokalforums dialogmøde om klima-udfordringen den 15. november virkelig fik ny viden og

inspiration med hjem.

På cirka 45 minutter gav aftenens engagerede og vidende hovedtaler, civilingeniør og tidligere professor ved Aalborg Universitet, Ulrik Jørgensen, et overblik over energipolitikken

TEMA - Lokale energifællesskaber

før og nu - og han forklarede derefter, hvordan en ny lovgivning fra EU åbner interessante muligheder for beboere i landområder som vores.

“Jeg har kastet mig over den del af energipolitikken, der handler om at få befolkningen med på den grønne omstilling,” forklarede Ulrik Jørgensen om sit engagement i at fortælle og oplyse om mulighederne i de såkaldte energifællesskaber.

Ifølge Ulrik Jørgensen var den grønne omstilling tilbage i 70'erne og 80'erne i høj grad båret af netop lokale fællesskaber, hvor man primært investerede i vindmøller. En udvikling, som i øvrigt også foregik her på Jungshoved, hvor der blev opstillet mindre fællesmøller ved Stavreby og Bønsvig.

Siden da har energipolitikken fokuseret på at etablere større og større vindmøller og solcelleparker for at få reduceret prisen på grøn strøm, og dette fokus på de store anlæg er stadig fremherskende i dag i Energistyrelsen og blandt de fleste politikere, forklarede Ulrik Jørgensen.

Men der er to alvorlige udfordringer ved denne “stort er godt” filosofi. Dels kræver den kraftige og dyre kabelforbindelser, så strømmen kan transporteres fra produktionssted til

dér, hvor elforbruget ligger, og dels støder planerne om at etablere de store anlæg ofte på modstand fra naboerne, som ikke får nogen direkte fordel af de store anlæg.

Samtidig er der nu så store mængder vedvarende energi i energisystemet, at el-forbruget i langt højere grad skal indrette sig efter, hvornår vinden blæser og solen skinner. Og det er her, de lokale energifællesskaber kommer ind på scenen:

“Lokale fællesskaber skaber dels øget bevidsthed om energiforbrug, dels kan de forsyne os med grøn el og varme, uden at nettet skal udbygges,” pointerede Ulrik Jørgensen.

Meget kort fortalt bygger den nye lovgivning om energifællesskaber på nærhed mellem produktion og forbrug, og loven giver naboer ret til i fællesskab at producere, lagre og forbruge grøn strøm - og også til at bruge strømmen til varme eller til opladning af elbiler.

Medlemmerne deler omkostningerne til den fælles produktion af el og varme og får dermed strømmen til cost-pris - og sælger og køber sammen fra elmarkedet. Strømmen transporteres mellem deltagerne i fællesskabet i det eksisterende elnet - sandsynligvis til en nedsat takst (tarif) - og der-

TEMA - Lokale energifællesskaber

med vil deltagerne samlet set både få billigere energi og fremme den grønne omstilling.

“Men I skal være opmærksomme på, at “costpris” betyder, at man betaler cost-prisen hele tiden og altså ikke mere kan udnytte, at strømmen af og til er meget billig på det store elmarked,” påpegede Ulrik Jørgensen.

Det er endnu ikke fastsat, hvor stor afstanden højst må være mellem energianlæg og energifællesskabets medlemmer, men Ulrik Jørgensen vurderer, at vi taler om “nogle kilometer”.

Størst interesse vakte Ulrik Jørgensens oplysning om, at der er gode muligheder for at etablere en kollektiv varmforsyning i landområder som vores med en relativ ny teknologi. Det kan ske med et såkaldt “termo-net”, der i princippet er en slags fælles jordvarmeanlæg.

Sådan et anlæg består af flere dele

Mange meter jordvarmeslanger, nedgravet i cirka én meters dybde på et stort areal. Slangerne er fyldt med en såkaldt brine, (vand med miljøgodkendt frostvæske), der optager varmen fra jorden.

Herfra fordeles varmen til de enkelte huse i termonettet, der består af lavtryks-plastrør, som er langt billigere at lægge end fjernvarmerør.

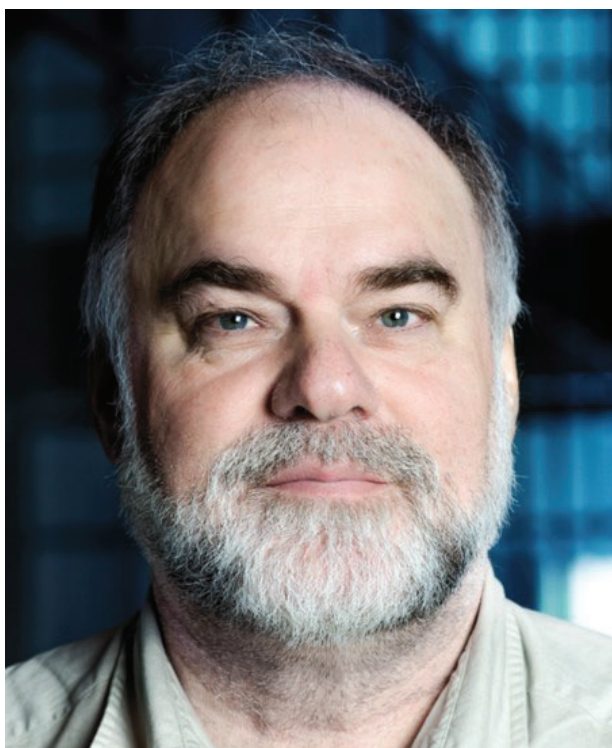
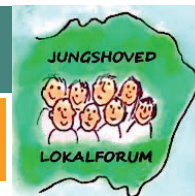
I hvert hus monteres en varmepumpe, der “pumper” varmen op til højere temperatur og over i bygningens eksisterende centralvarmesystem, hvor varmepumpen altså erstatter olie- eller pillefyret.

Ved et sammenhængende byggeri vil det være muligt at dele en lidt større varmepumpe mellem flere boliger.

Da jordvarmen optages ved lav temperatur, kan varmesystemet også udnytte overskudsvarme fra forskellige typer lav-temperatur varmekilder (for eksempel spildevand, kølevand eller drikkevand).

For at kunne opfylde loven, skal et lokalt energi- og varmfællesskab etableres som enten en forening eller et Amba (Andelsselskab med begrænset ansvar), som deler indtægter og udgifter til medlemmernes fordel. Netop andelsselskaber er ifølge Ulrik ikke en fremmed tanke for os i Danmark, hvor vandværker, elværker, mejerier og frysehuse er blevet etableret på denne måde.

“Men I skal huske, at etablering af sådanne energifællesskaber kræver en fælles og langvarig indsats fra jer.

Ulrik Jørgensen

Det betyder, at I skal beslutte jer til at ville gøre noget i fællesskab, før I kan komme videre i processen,” sagde Ulrik Jørgensen.

På et spørgsmål fra salen anslog han omkostningen pr. husstand til en fælles varmeløsning til cirka 100.000 kroner, men at det sandsynligvis vil være muligt at få en

Foto: Ove Toftbjerg

fornuftig finansiering af et samlet varmeprojekt.

Han oplyste ligeledes, at en termonet-løsning - modsat et fjernvarmesystem - ikke kræver så stor tilslutning til projektet. Et termonet kan således anlægges med helt ned til 15-20 husstande som deltagere.

—oOo—

Kommunens politikere: Måske skal vi omgøre nogle beslutninger

Klimamødet på Jungshoved Skole havde også tiltrukket en god håndfuld politikere fra Vordingborg Kommune, især fordi der var tale om et såkaldt dialogmøde, hvor kommunens politikere i forvejen har sat kryds i kalenderen og forpligtiget sig til at mødes med borgerne, men de fem politikere gav bagefter udtryk for, at de virkelig havde fået ny viden og noget at tænke over. Eller som Nikolaj W. Reichel fra Socialdemokratiet udtrykte det: “Jeg har fået vendt sindet.”

Formand for klima- og teknikudvalget, Anders J. Andersen (A) sag-

TEMA - Lokale energifællesskaber

de, at han kunne se store muligheder i at etablere lokale energifællesskaber som et supplement til de store VE-anlæg, som kommunen også skal finde plads til:

“Vi har tidligere sagt nej til små vindmøller på Jungshoved, men jeg tror, at vi af hensyn til klimaudfordringen er nødt til at ændre os og acceptere ting, som vi ikke ville acceptere for få år siden,” sagde han og tilføjede, at han selv er tilhænger af vindmøller på land, men at de ikke behøver være så store.

Jesper Adler (C) var meget begejstret for, at lokale energifællesskaber bygges på andelstanken:

“Andelstanken er rigtig god, og hvis de lokale driver sådan et energifæl-

lesskab, så bliver der reageret med det samme, hvor der opstår fejl osv. Hvis I selv kan blive enige om at placere nogle vindmøller på Jungshoved, så vil jeg gerne være med til at godkende dem,” sagde han.

Borgmester Mikael Smed oplyste, at politikerne i den nye budgetaftale netop har aftalt, at Vordingborg Forsyning skal se på, hvordan borgerne kan blive en større del af den grønne omstilling:

“Måske kunne det resultere i et samarbejde med jer. Vi vil i hvert fald gerne være med - for vi ser et stort potentiale i den slags løsninger i mange landsbyer i kommunen,” sagde han.

—oOo—

Ny udvikling efter mødet: Kommunen vil finansiere varme-analyse

Efter klima-borgermødet og de positive udmeldinger fra politikerne bad Lokalforum om et møde, hvor vi kunne drøfte mulighederne for et samarbejde med kommunen om en fælles varmforsyning i Jungshoved By, som også omfatter skolebygningen.

Mødet blev afholdt torsdag den 19. januar, og i mellemtiden havde kommunalbestyrelsen i Vordingborg vedtaget at støtte indledende undersøgelser af alternative varmeløsninger udenfor fjernvarmeområderne. Derfor kunne kommunen tilbyde os at få foretaget en indledende screening af økonomi og muligheder for en fælles jordvarmeløsning, et såkaldt termo-net, i Jungshoved By af kommunens rådgiver, **Gate 21**.

TEMA - Lokale energifællesskaber

En indledende screening kræver friske og opdaterede data om, hvad beboerne varmer op med og hvor meget energi, de bruger - og derfor uddelede Lokalforum søndag den 22. januar cirka 60 sedler/skemaer i og omkring Jungshoved By. Her bad vi om oplysninger om bygningerne og deres energiforbrug til opvarmning og varmt vand - og om en uforpligtende melding på, hvorvidt man er interesseret i at være med i en kollektiv varmeløsning.

Skemaet/brevet er lagt ud på Jungshoved Facebooksiden, så alle kan se det - og fristen for at svare er 5. februar. Så når I læser disse sider, ved vi, hvor stor interessen er i Jungshoved for at deltage i en kollektiv løsning! Hvis det bliver et ja, håber vi på at kunne finde penge til et egentligt for-projekt, hvor erfarne energirådgivere kan beregne helt præcist, hvordan anlægget skal strikkes sammen, og hvor stor besparelsen bliver for deltagerne i varmefællesskabet.

Men hvad med de andre landsbyer på Jungshoved - og hvad med den anden del af et energifællesskab, nemlig de vedvarende energianlæg, som skal give billig strøm til fællesskabet?

Som nævnt flere gange så skal energianlæg og bygninger i det enkelte

fællesskab ligge ret tæt på hinanden (cirka 2-3 km) for at man kan komme ind under lovgivningen, og derfor skal vi nok regne med, at der skal etableres flere energifællesskaber rundt om på Jungshoved.

Derfor ser vi også arbejdet med varmeløsningen i Jungshoved By som et første pilotprojekt, der kan kopieres til andre landsbyer, hvor der er interesse for det. Ifølge Ulrik Jørgensen giver det mening af etablere fælles varmeløsninger med termo-net i landsbyer med helt ned til 15-20 deltagende huse.

Den anden del af konceptet for energifællesskaberne - altså etablering af fælles, grøn el-produktion - har Lokalforum ikke arbejdet så konkret med endnu. Dels har vi brugt kræfterne på varmeløsningen (der virkelig haster) og dels er de nye tariffer for lokal transport af el endnu ikke på plads.

De to dele kan dog sagtens etableres uafhængigt af hinanden, så derfor vil vi med dette opfordre landsbyer eller naboer, der er interesserede i at starte et energifællesskab, om at skrive til os på Lokalforums mail-adresse: jungshoved.lokalforum@gmail.com eller ringe til vores klimakoordinator på 24452702 (Sanne Wittrup), så vil

TEMA - Lokale energifællesskaber

vi prøve at rådgive, støtte og koordinere arbejdet så godt, vi kan.

Vi vil samtidig opfordre alle interesserede til at møde op til Lokalforums Generalforsamling den 23. marts i Egnshuset. Her vil vi efter det ordinære møde diskutere, hvordan vi kommer videre med energifællesskaberne - til gavn for klimaet og beboernes økonomi.

Så kom endelig og vær med til at sætte dit præg på debatten!

Med energisk hilsen

Jungshoved Lokalforum

Netselskabet Cerius: Masser af plads til at øge elforbruget

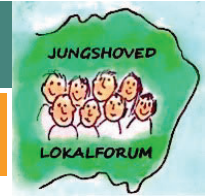
Lokalforum havde forud for klimamødet spurgt net-selskabet Cerius - som ejer, driver og vedligeholder elnettet i vores område - hvordan de forholder sig til etablering af lokale energifællesskaber, og hvordan det ser ud med plads i elnettet til vindmøller, varmepumper, elbiler med mere.

Svaret fik vi i en video, hvor analytiker Christian van Maarschalkerweerd forklarede, der er rigelig kapacitet i de netstationer, hvor den almindelige forbrugers elinstallation er tilsluttet:

“Samtidig har vi data og værktøjer, der hele tiden holder øje med, om belastningen ændrer sig, så vi hurtigt kan udbygge kapaciteten. Så I kan roligt etablere varmepumper og opsætte ladestandere til elbilen på Jungshoved,” sagde han.

Han påpegede dog også, at udbygning på højspændingsniveau er mere kompliceret og kostbar, og at man derfor - via højere nettariffer mellem 17-21 i vinterperioden - prøver at reducere topbelastningen for at kunne udskyde eller undgå dyr netudbygning.

Når det gælder de lokale energifællesskaber, så forklarede Christian Maarschalkerweerd, at der stadig ikke er vedtaget en lovgivning, der tillader et netselskab som Cerius at

TEMA - Lokale energifællesskaber

give en speciel net-tarif til nogen - også selvom man gerne ville:

“Men når det forhåbentligvis snart sker, og vi skal til at fastlægge størrelsen af den reducerede tarif, så skal vi som netselskab holde tungen lige i munden. Vi skal nemlig sikre, at det lokale energifællesskab er opbygget, så det virkelig reducerer trækket på elnettet i spidsbelastningsperioderne og dermed reelt medvirker til at reducere behovet for netudbygning,” sagde analytikeren.

Mere konkret handler det om, at energifællesskabet skal have en jævn,

grøn elproduktion ud over døgnet og et elforbrug, der matcher produktionen så godt som muligt.

“Vi har arbejdet med energifællesskaber i de seneste år og har hele tiden presset på for at få lovgivningen på området på plads,” sagde han.

Cerius transporterer strøm til 400.000 husstande og virksomheder i Nordvest-, Midt- og Sydsjælland, Lolland-Falster og øerne.

—oOo—

Indkaldelse til generalforsamling

**Hermed en indkaldelse til generalforsamling i Jungshoved Lokalforum
torsdag den 23. marts 2023 kl. 19.00.**

-Dagsorden som skrevet i vedtægterne.

-Overvej om du ønsker at stille op til bestyrelsen eller om du har forslag, som du synes skal behandles på generalforsamlingen. Giv gerne besked en uge før mødet.

-Efter mødet kan du høre, hvor langt vi er kommet med energifællesskaber. Hvis du har ideer, så er der mulighed for at drøfte ideerne. Og så har vi brug for ildsjæle!

Jungshoved

Nr. 2 2023 - 20. årgang

Indhold	Redaktionen
Løst og fast..... 4	Knud Jacobsen, ansvarshavende
Junshoved før og nu 7	Tlf.: 22 21 55 25
Et sted på Jungshoved..... 8	E-mail:
Fugle på Jungshoved 12	knudjacobsen@gmail.com
Tiny Hose i Stavreby 14	Hanne Rasmussen
Et sted på Jungshoved, Roneklint 14	Tlf.: 25 11 40 87
Kunstnere på Jungshoved.....16	E-mail:
Fritidsfiskerne20	duevangen@gmail.com
Postbåden Røret23	Kirsten Thomsen
Postbåden Rørets sejlplan..... 24	Tlf.: 41 41 43 75
Derfor Jungshoved..... 26	E-mail:
Ny gårdbutik..... 28	kirstenthomsen1@outlook.dk
Traveturen Jungshoved rundt..... 30	Sisse Siggaard Jensen
Folkemarked..... 31	Tlf: 20 92 60 94
Sjov Sommer33-35	E-mail:
Lokale energifællesskaber f.f.....36	sisse.siggaard@gmail.com
Lokalforums økonomiske støtte44	Mogens Jacobsen
Lokalforum, naturudalget 46	Tegninger: Lise Jacobsen
Pensionistforeningen 47	Opsætning: Henrik Hansen
Nyt fra skolen48	Forsidefoto: Henrik Hansen
Kirke og menighedsråd 59	"Bøgedskoven"
Forening Norden51	Deadline for indlæg til næste nummer: 1. august
Nordlys 52	Konto: 6140 0004064737
Kirke og menighedsråd55	
Kirken, Sct. Hans 62	
Kirken, Sogneudflugter63	
Gudstjenester 67	
Kalender..... 68	

Frivillige bidrag til bladet
 modtages med tak på konto:
 6140 0004064737

Synspunkter i bladet står for forfatterens egen regning og deles ikke nødvendigvis af redaktionen. Redaktionen forbeholder sig ret til at bearbejde og forkorte læserindlæg. Læserindlæg skal afleveres inden deadline og kan være skrevet i hånden, på skrivemaskine eller på pc. Billeder til indlæg skal være forsynet med tilladelse fra ophavsrettens indehaver.

Bladet udkommer i 700 eksemplarer og omdeles i midten af marts, juni, september og december måned. Bladet uddeles gratis til alle fastboende på Jungshoved inkl. i Lundegård og i Skovhuse. Bor du uden for Jungshoved, og vil du gerne have bladet tilsendt, koster det 325kr./ år for de fire numre.

Bladet udgives af Jungshoved Menighedsråd, Jungshoved Lokalråd og Styregruppen for Jungshoved Skole. © Bladet Jungshoved.

Fælles grøn varmeløsning kræver god finansiering

I sidste nummer af Jungshovedbladet fortalte vi om de første, spæde skridt hen imod en afklaring af, om en fælles jordvarme-løsning (termo-net) er en god idé for beboere og boliger i Jungshoved by - sådan som vi hørte om det til klimamødet i november sidste år.

Her er en beretning om, hvad der videre er sket - og vi arbejder stadig videre!

Sidst i januar uddelte vi omkring 60 spørgeskemaer til boliger stort set indenfor byskiltene i Jungshoved by og fik heldigvis et positivt svar tilbage fra rigtig mange: 23 boliger sagde, at de var interesserede i en fælles løsning (+ 2 i Tøgeholt); 7 boliger, at de måske var interesserede og 8 svarede, at de ikke var interesserede. Omkring 15 boliger fik vi aldrig svar fra. Svarene var ikke bindende.

De interesserede og "måske Interesserede" boliger dækker over så forskellige størrelser som Egnshuset Jungshoved Skole (inklusive to lejligheder), der er olieopvarmet og bruger over 10.000 liter olie om året og over til Vordingborgs Boligforenings (Vorbo) små rækkehuse, der er el

opvarmede med luft-luft varmepumpe, og hvor et hus for eksempel bruger cirka 5.300 kWh. Samtidig var der også en hel del boliger med pillefyr (6 stk.), som meldte sig som interesserede i at skifte opvarmningsform.

Økonomien god, men...

Ud fra dette resultat gik Vordingborg Kommunes faglige samarbejdspartner, Gate 21, i gang med at beregne økonomien i forskellige varmeløsninger, herunder termonet.

Kommunens chefkonsulent, Karsten Kolle, præsenterede resultaterne på et møde efter Lokalforums Generalforsamling i marts, og tallene viste, at termo-net er den billigste løsning med en årlig omkostning på godt 21.000 kr. pr husstand inklusive elforbrug. Ud over dette skal alle betale 29.000 kr. pr. husstand som en slags start-investering. Næstbilligst er et individuelt jordvarmeanlæg, og nummer tre er en luft-vand varmepumpe.

Men-men-men. Desværre holder tallene ikke helt vand:

For det første tog beregningerne udgangspunkt i, at hele 40 husstande ville tilslutte sig, og at anlægget dermed er så stort, at det kan komme

ind under varmforsyningsloven. Dét giver mulighed for at opnå gunstige lån, men desværre er termo-net-teknologien stadig ikke godkendt til at komme ind under denne lov. Der presses på for en afklaring fra mange sider, og nogle mener (eller håber), at det sker allerede inden sommerferien.

For det andet anvender man i beregningen dybe, lodrette boringer langt ned i jorden, hvilket er langt dyrere end at grave vandrette jordvarmeslanger ned for eksempel under den gamle sportsplads, som Vordingborg Kommune ejer.

Arbejdsgruppe tager over

Efter Generalforsamlingen blev der dannet en arbejdsgruppe på 7 personer, der nu går videre med at undersøge mulighederne for en fælles varmeløsning. I gruppen deltager beboere og repræsentanter fra Egnshuset og fra Vordingborg Boligforening.

Onsdag den 12. april havde arbejdsgruppen - for at få lidt mere fast grund under fødderne, hvad angår priser og muligheder - inviteret firmaet, Klimadan, der rent faktisk sælger jordvarme og termo-net, til at komme og gøre os klogere. Især på økonomien og på, om et stort anlæg er at foretrække fremfor flere små - og meget mere.

Vi havde et spændende møde med erhvervskonsulent Peter Mwamoto, som fortalte om deres projekter og

skitserede et anlæg for Jungshoved By på basis af vores oplysninger og med 32 boliger tilsluttet.

Deres bud på en anlægspris lå på 158.315 kr. pr. bolig for et 1500 meter langt termo-net med 5000 meter vandrette jordvarmeslanger som varmekilde og stikledninger ud til alle boliger.

Udover anlægsprisen vil der årligt være udgifter til elforbrug samt service. Service koster hos Klimadan 2.625 kr. årligt, men der vil kunne opnås mængderabat.

Hvis man som privatperson hellere vil have sin egen luft-vand varmepumpe, så koster den ifølge Klimadan 153.500 kr. i anskaffelse for en tilsvarende varmepumpe på 16 kW. Hertil kommer så årlige udgifter til service og elforbrug.

Billigere efter få år

I Klimadans skitse var der ikke angivet noget årligt elforbrug. Hvis vi selv prøver at regne lidt - med hjælp fra videntcenter Bolius - så vil man med en jordvarmeløsning have et lavere årligt elforbrug i størrelsesordenen 5-800 kWh end det årlige forbrug med en individuel luft-vand varmepumpe. Bemærk, at disse tal kun gælder for et standard parcelhus på 130 kvm og derfor kun kan betragtes som vejledende. Men vi kan nok godt konkludere, at den højere anlægspris på den fælles jordvarme frem for den individuelle varmepumpe betaler sig hjem

over få år.

Arbejdsgruppen konkluderede dog, at så stor en anlægsinvestering generelt vil være svær at klare for mange i lokalområdet, og at det derfor er afgørende for projektets videre fremfærd, at vi kan finde en fælles finansiering gennem en bank og/eller gennem forskellige tilskudspuljer.

Dét er derfor arbejdsgruppens hovedfokus at få afklaret forskellige finansieringsmuligheder.

Samtidig arbejder vi også med at undersøge andre og billigere varmekilder. Konsulenten fortalte os, at firmaet har lavet termo-net anlæg, hvor varmekilden i stedet for jordslanger er en afværgeboring (koldt vand) eller gylle-afkøling, og da vi faktisk har en gylleledning løbende på tværs af byen, tjekker vi også denne mulighed ud.

Ét stort eller flere små?

Om ét stort eller flere små, fælles jordvarmeanlæg er at foretrække, kunne Peter ikke svare generelt på, da det afhænger meget af lokale forhold og afstande. Men han havde da eksempler med på termonet-anlæg med bare tre huse tilsluttet.

Om gamle huse egner sig til jordvarme/termonet, er også noget, der skal afgøres fra hus til hus. Fremløbstemperaturen i Klimadans anlæg ligger på 55-60 grader celcius, hvilket kræver en vis størrelse radiatorer, men

konsulenten rådede til, at man prøver at skrue fremløbstemperaturen på sit fyr ned til 55-60 grader og så se, om man kan holde varmen. Alternativt kan man beholde oliefyret som backup i kolde perioder eller bruge sin brændeovn.

Indtil videre har vi skrevet meget om økonomi, men der vil jo også være komfort-fordele ved en jordvarmeløsning, da man jo aldrig mere skal (huske at) bestille olie eller piller - og samtidig vil sådan et nyt og tidssvarende varmeanlæg gøre ens hus mere værd, når/hvis det engang skal sælges.

Og så også en lille smule mere om klima til slut: Et fælles jordvarmevarmeprojekt som skitseret vil kunne spare atmosfæren for udledning af 70 ton CO₂ årligt, hvis alle 18 boliger i byen med oliefyr går over til varmepumper.

Det lyder måske ikke af alverden, men Vordingborg Kommune forudsætter i sine klima-fremskrivninger, at der stort set ingen CO₂ udledning er fra energisektoren i 2030. Så på én eller anden måde regner alle med, at de er oliefyr bare forsvinder...

Og så lige et sidste PS: Hvis vi får etableret et energifællesskab på Jungshoved med egen energiproduktion, så vil strømmen til varmeanlægget blive endnu billigere.

—•—

Et termo-net er et kollektivt net af uisolerede plastikrør, der forsyner flere bygninger med opvarmning og/eller køling. Væsken i rørene har typisk en temperatur på mellem 0 og 10 grader, og i hvert tilsluttet hus sidder der en varmepumpe, der hæver temperaturen op til varme og varmt brugsvand. Modsat den individuelle luft-vand varmepumpen har jordvarme-anlæggets varmepumpe ingen (støjende) ude-del.

Klimadans forslag til et termonet. Bemærk, at der er flere af de ejendomme, som har sagt ja til en fælles-løsning, som ikke er omfattet i dette forslag, men det betyder ikke, at vi har glemt jer.

De tykke fælles-ledninger koster i anlæg 3000 kroner pr. Meter, og de tyndere ledninger ud til de enkelte huse koster cirka 500 kroner pr meter.

Bladet kan købes i løssalg i gavlen på Jungshoved Skole, i Jungshoved Kirke og hos Boghandleren Tissot og Koch.
Pris 30 kr.

TEMA - Lokale energifællesskaber

Energifællesskaber - er vi lidt (for) tidligt ude?

Mens vi i Jungshoved Lokalforum, som nævnt andetsteds i bladet, undersøger mulighederne for at etablere en fælles, grøn jordvarmeløsning i Jungshoved By, så er vi ikke rigtig kommet i gang med den anden del af et "rigtigt" energifællesskab, nemlig at se på muligheden for at etablere eller organisere fælles ejerskab af solceller og vindmøller og på den måde sikre billig el til medlemmerne i fællesskabet - og dermed potentielt også til deltagere i den fælles varmeløsning.

Noget af årsagen ligger hos os selv lokalt og i, at det kræver en stor indsats og regne-hjælp udefra (ingeniørbistand) at få et overblik over, hvad sådan et fællesskab kan give os af fordele her på halvøen. Og det vender vi tilbage til.

Men rigtig meget skyldes, at nye regler, vilkår og teknologi omkring energifællesskaber ikke er helt på plads endnu.

Det drejer sig især om den særlige, billigere net-tarif, som medlemmer af et energifællesskab skal betale, når vi transporterer vores egen strøm i nettet.

De nye tariffer skal først udarbejdes af netselskaberne og Energinet - og derefter godkendes af Forsyningstilsynet. Det kan der sagtens gå lang tid med - også selvom man tager sin bedste ja-hat på og går ud fra, at netselskaberne giver den en skalle for få udarbejdet de nye tariffer (der presses i hvert fald på fra flere sider, ved vi).

Samtidig skal der fastsættes vilkår for, hvornår tarifferne skal kunne komme i sving. Altså populært sagt, hvor selvforsynende et energifællesskab skal være for at kunne komme ind under den nye, reducerede net tarif.

Så er der teknologien i form af selve styringen, som skal sidde på elmåleren i hvert hjem i fællesskabet. Den skal dels sikre, at produktion og forbrug af strøm matcher hinanden så godt som muligt og den skal dels sørge for at få forbruget aflæst og regningen til drift og etablering fordelt mellem medlemmerne. Systemerne findes og er i gang med at blive afprøvet - men nogen hyldevare er det ikke på nuværende tidspunkt. Tilsammen betyder dette, at et fuldbyrdet energiselskab - med fælles ejerskab til grøn produktion og forbrug, reducerede tariffer og intelligent styring - faktisk ikke findes nogen steder endnu. Det kunne ellers

have været rart at kunne besøge et energifællesskab i den virkelige verden og trække på deres erfaringer!

I rigtig mange landsbyer rundt om i Danmark er man gået i gang med at etablere forskellige nye varmeløsninger; noget som fjernvarme og noget som termonet. Nogle med et fjernvarmeselskab inde over og nogle på helt eget initiativ, men indtil videre handler det om at etablere nye, fælles varme-løsninger.

For at vende tilbage til det lokale her på Jungshoved, så fik vi faktisk opsporet, hvem der ejer de to vindmøller i Stavreby, som har en effekt på 200/180 kW og som har stået stille længe.

Vi fik også etableret en kontakt til ejerne, European Energy (stort selskab, der udvikler solcelle- og vindmølleparker i helt stor skala), og de ville gerne sælge dem til vores energifællesskab, hvis vi ville love at betale for at få dem pillet ned igen, når de engang skal skrotes.

Vi skyndte os at bestille et konsulentfirma fra Jylland, der skulle gennemgå møllerne for os, så vi kunne finde ud af, om de kunne køre videre eller om maskineriet skal skiftes - og hvad økonomien er i de forskellige løsninger.

Men samme dag som vindmølledektorerne skulle komme forbi, fortalte European Energy, at selskabet havde solgt ALLE deres små, gamle vind-

møller - det vil sige også de to Stavreby-møller - til ét firma for en rigtig god pris. ØV! Vi har bedt om navnet på køber-firmaet, for måske er de interesserede i et gensalg. I skrivende stund har vi dog intet hørt.

Sikkert er det dog, at vi får brug for noget vindkraft, hvis vi skal være selvforsynende (næsten) med grøn strøm, og dermed kunne komme ind under de fordelagtige regler for energifællesskaber.

Mange huse på Jungshoved har i forvejen solceller, og de kan sagtens indgå i fællesskabets pulje af ve-anlæg. De producerer om dagen, hvor vi bruger meget strøm, og det passer jo fint. Men de producerer jo desværre ikke om natten og heller ikke så meget om vinteren, hvor vi bruger ekstra strøm til lys og varme.

På figurene her kan man se, hvordan produktionen fra vindmøller og solceller fordeler sig over ugen (tv) og figuren til højre viser produktionen henover døgnet. En tommelfingerregel siger, at for at skaffe el nok billigst muligt, skal 20 pct. af strømmen produceres af solceller og 80 pct. fra vindmøller.

Generelt producerer solceller på fuldt drøn 1100 timer om året, mens en vindmølle producerer på fuld last i 3400 timer om året - altså tre gange mere pr. installeret kW end solcellerne gør.

Så vi bliver både nødt til at etablere

TEMA - Lokale energifællesskaber

flere solceller på tage eller marker OG skaffe os en vindmølle eller to, hvis vi skal være selvforsynende på Jungshoved.

Afklaringen af hvor meget sol og vind, vi behøver, kræver som nævnt, at vi skaffer nogle forbrugsdata og får nogen til at hjælpe os med at regne på, hvordan systemet skal strikkes sammen.

Vi vil helt sikkert gå videre med at prøve at skaffe nogle penge til at hyre noget ingeniør-hjælp, mens vi venter på, at regler og teknologi bliver færdige. Blandt andet kan der være gode muligheder i Landdistrikts-midlerne, som netop i år har grøn omstilling som én af prioriteterne.

Indtil da kunne det være spændende at prøve at kortlægge, hvor mange

solcelle-anlæg, der egentlig findes på Jungshoved og hvilken størrelse, de har.

Hvis du er frisk på dette, modtager jeg gerne data om dit solcelle-anlæg på min mail:

sannewittrup@yahoo.dk.

Hvis du gerne vil modtage nyheder mm. om arbejdet med termonet/ energifællesskab på Jungshoved, så skriv til Lokalforums mailadresse: jungshoved.lokalforum@gmail.com.

Med venlig hilsen

Jungshoved Lokalforum.

Mange mulige energikilder

- Klassiske jordvarmeslanger
- Lodrette jordvarmeboringer
- Grundvandsboringer
- Mellemdybe geotermiske boringer
- Køling af drikkevand
- Afvægeboringer
- Energipæle og andre konstruktioner
- Solvarme og andre energifangere
- Regnvand
- Spildvarme
- Køling

